

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԱՐԳԻՐ
ԵՒ
ՊԵՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ
ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻԼՊԷՆՃԻԱՆ
ԽՄԱՐԳՐԱՏՈՒՆ
Պատկերա լէրէմպէ Ռազար
Խրտի Խառնի զէմը Սամար քո-
չոց Թիւ 13

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն

ԹԻՆՈՒՆԻՐԸ 20 ՓՐ. ԱՐԾԱՐԱՆ

ՐԱՅԱՆՈՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ուկրաին

Կ. Պօլտոյ համար

Տարեկան	772.	100
Վեցամսեայ	"	50
Եռամսեայ	"	25

Գաւառաց համար

Տարեկան	772.	150
Վեցամսեայ	"	75
Եռամսեայ	"	40

Օտար երկիր տրկն. 40 ձր.ք.

ԹԱՅՄՁԻ ՅՕԴՈՒԱՅԸ
ԱՍԻՈՅ ԽՅԻԺՈՒԹԵԱՆՅ ՎՐԱՅ
(ՏԵԱ ԹԻԱ 1092)

Քրիստոնէից և նուաճեալ
ցեղերուն ընտանիքներն հոն
լիւրտ թրքաց կողմանէ միշտ նը-
մանօրինակ յարձակմանց վտան-
գի մէջ են, և կառավարութիւն-
ն ոչ պաշտպանութիւն և ոչ
ալ հատուցում կ'տայ անոնց։
Արդարութեան ատենները
գործնականապէս տեղւոյն հա-
րուստներուն ձեռքն են, անոնք
դրամի և անհատական շահուց
ազդեցութեան ներքե կ'գոր-
ծեն, և ոչ դատարար, ոչ ալ
կ. Պօլտոյ մէջ չկայ մէկն, որ ե-
թէ այդպիսի զեղծման վերջ
տալ ուզէ, այդ փափաքն իրա-
ցնելու կարողութիւնն ունենայ
Անոնք որ այս ապականեալ ազ-
դեցութիւնը կ'գործածեն, բա-
ղում պարագայից մէջ իրենց
հարստութիւնն ու գիրքն ա-
պօրէն միջոցներով վատկած
են, և նմանօրինակ եղանակնե-
րով կ'ապահեն զանոնք։ Միով
բանիւ, այս հեռաւոր քաւա-
ռաց մէջ ոչ իշխանութիւն կայ
չարագործութեանց առաջն
առնելու, ոչ ալ կամք՝ զանոնք
պատժելու, և հարստահոր-
եալը կրնան ենթադրել թէ կա-
ռավարութիւնն աւելի բռնու-
թիւնները պաշտպանելու հա-
մար քան թէ արդիւնու համար
գոյութիւն ունի։
Թուրք վարչութեան յայտ-
նապէս նկարագրեալ սոյն վի-
ճակը Անգղիոյ մէջ մասնաւոր
զարկով մը պիտի նկատուի։
Անտարակոյսելի է թէ մեք,
Անգղիացիքս, ինքզինքնիս այն-
պիսի կացութեան մը մէջ դը-
րած ենք, որ եթէ այսպիսի
ոճիրներ անպատիժ մնան, մեք
ժանր պատասխանատուութեան
տակ պիտի իյնանք։ Մեք Բ.
Դրան մեծ ծառայութիւններ
մատուցինք, և ի փոխարէն իր-
մէն խօսք ուղեցինք որ իր վար-
չութիւնը բարեօքէ։

Դարերէ ի վեր Թուրքիոյ
մէջ շարունակեալ անկարգու-
թեանց համար ուղղակի թէ
անուղղակի մեղ մեղադրելն ան-
հիմն և անիրաւ է արդարեւ։
Սակայն այս վերջին մէկ երկու
տարուան մէջ լսուած ու գործ-
ուած իրողութիւններէն ետքը՝
մեր վրայ ծանր պատասխանա-
տուութիւն կ'մնայ եթէ մեր
Անգղ. կառավարութիւնը այսօ-
րինակ զեղծմանց առաջն առ-
նելու համար ձեռքէն եկածը
ընելու չըլլայ։
Թղթակցին պատմած իրո-
ղութեան նման զէպերուն ի-
րօք տեղի ունենալը պիտեալ-
նայնէս ետքը, և մեր իսկ գոր-
ծակատարաց և մասնաւոր ան-
ձանց կողմէն այդպիսի զեղծ-
մանց նկատմամբ տեղեկութիւն-
ներ ստանալէս յետոյ, շատ
ամօթալի բան մը կըլլայ մեզ
համար, եթէ անմիջապէս իրա-
կան բարենորոգմանը ի գործ
դնելու համար Դրան վրայ ծանր
ճշդում մը չբանեցնենք, ասկից
դատ եթէ մեր ջանքերն ապար-
գիւն ալ մնան, ինքզինքնիս եւ-
րոպիոյ առջիկ չպիտի կարե-
նանք արդարացի։
Մենք վեհ. Սուլթանին բա-
ցէ ի բաց բռնք թէ՛ իր խոս-
տանքները եթէ չկատարէ՛ իւր
կայսրութիւնը պաշտպանելու
համար մեր ստանձնած պար-
տականութիւնը իբրեւ չեղեալ
պիտի համարուի, իսկ սա՛ եւս
պէտք է հասկցնեմք իրեն թէ,
մեր այս դրած պայմանին՝ մեք
մեր կողմէն իրապէս հաւատա-
րիմ գտնուիլ հաստատ որոշած
եմք։ Գալով մեր Անգղ. կառա-
վարութեան, ասոր ալ վարչա-
կան և կառավարական գործոց
մէջ Բ. Դրանէն տրուած խօստում-
ները կատարել տալու և ասիա-
կան Թուրքիոյ ժողովրդոց խոս-
տացեալ բարիքներէն մէկ քա-
նին ընձեռելու համար իւր ջրած
ջանքերէն զատ ուրիշ աւելի
կարեւոր պարագայ մը չ'ունի
անգղիացի հասարակութեան իր

համարատուութիւնն ընելու։
Անգղիացի ժողովուրդը ամենէն
առաջ զայս պիտի հարցնէ մեր
կառավարութեանը։
Անկիւ-Թուրք պայմանադ-
րութիւնն իբրեւ ունայն բան
մ'ամբաստանելն անիրաւ է տա-
կաւին, որովհետեւ անոր ազդե-
ցութիւնն ըստ արժանւոյն ըզ-
գացնել տալու չափ ժամանակ
չգտնուեցաւ դեռ։ Բայց այդ-
պիսի ամբաստանութեանց մեծ
պատճառ պիտի տրուի՝ եթէ
չտեսնուի թէ մեր կառավարու-
թիւնը՝ Դրան յանձն առած
պարտականութեանց գործադ-
րութիւնը պահանջելու կ'աշխա-
տի փութով և թէ այս նպատա-
կաւ ամեն առիթէ օգուտ կը
քաղէ։
Այս մասին մեր վերջին տե-
ղեկութիւնը խիստ ցաւալի էին։
Մեր Կ. Պօլտոյ թղթակցից քա-
նի մ'օր առաջ մէկ հեռագրա-
ւըն յայտնեց թէ Դուռը կարե-
լի եղածին չափ քիչ գործ ընել
մտադիր կ'լծուի, և թէ մինչև
իսկ անցեալ տարի Լորտ Սալիդ-
պերի եղած չափաւոր զիջում-
ները գործնականապէս կ'ոչըն-
չացուէն։ Այնպիսի ջանքերէ
ետեւ, որք մինչև իսկ Սըր Հէն-
րի Լէյքըրտն յուսահատութեան
նման վիճակի մը մէջ թողուցին,
Դուռը վերջապէս դատական և
եկեղեկան տեսուչներ անուա-
նելու և ազգու ոստիկանու-
թիւն մը կազմելու հաւանու-
թիւն տուաւ։ Բայց այժմ՝ քիչ
շատ օրէնսդատութեան հետ
տեղական լեզուաց հմտութիւն
ունեցող օտարազգիներ բնաւ
չեն կրնար գտնուիլ՝ դատական
տեսուչ անուանելու համար։
Դալով եկեղեկան տեսչաց, մեծ
գոնարութեան է ետեւ Անգղիա-
ցի և Գաղղիացի մ'այդ պաշ-
տօնին անուանեցան։ Բայց հը-
նարիւք իմն՝ անկէց յետոյ ընդ-
հանուր տեսուչ անունով պաշ-
տօնաւարաց նոր կարգ մը սահ-
մանեցաւ որք յիշեալ օտա-

բազկեաց զյուրը դրուած են։
և այսպէս այս վերջնոց անուա-
նման բուն նպատակն ի դերեւ
հանուած է, իսկ Անգղիացի
տեսուչն հրաժարական զրկել է։
Նոր ոստիկանութեան գա-
լով, փոքր յառաջագիմութիւն
մ'եղաւ Սիւրիոյ՝ ինչպէս նաեւ
Ադրիանուպոլսոյ նահանգին մէջ։
Իսկ փոքր-Ասիոյ մէջ, որ մեր
մասնաւոր հոգածութեան ներ-
քե է, բան մը չէ եղած։ Այս-
պիսի իրողութեանց առջև ան-
հրաժար է չհարցնել թէ ի՞նչ կ'ը-
նէ մեր կառավարութիւնը։ Սըր
Հէնրի Լէյքըրտ վերագործին Կ.
Պօլտոյ մէջ աւելի մեծ ծանրա-
կընդութեամբ պիտի կրնայ խօ-
սիլ երկրին վիճակին նկատմամբ՝
անձնական քննութիւն ըրած
լինելուն պատճառաւ։ Այս ա-
ռաւօտ Կ. Պօլտոյ մեր առած
տեղեկութիւնները կ'ցուցնեն
թէ Սըր Լէյքըրտ պաշտօնը քիչ
մը մտահոգութիւն պատճառած
է նոյն իսկ պալատան մէջ։ Այլ
ևս ժամանակ է որ իւր յան-
գիմանութիւնը տեսանելի ար-
դիւնք մը յառաջ բերեն։ Ժա-
մանակ է որ ոչ ևս ներողամը-
տութիւն ցոյց տրուի այնպիսի
խոստմանց մասին, որք դիւրաւ
կ'տրուին և աւելի դիւրաւ կը
մոռցուին։ Հոս, օրինակի ազա-
դաւ, ծանր պարագայ մ'ունինք
մեր առջև։ Այն պատմութիւնն
որոյ վրայ խօսեցանք ներկայ
յօդուածիս մէջ՝ Թուրքիոյ խիստ
աչքի զարնող մէկ տեղն ի գործ
դրուած բռնութիւն մը կ'նկա-
րագրէ։ Ինչո՞ւ մեր դեսպանը չը
պնդէ որ այս գործը կատարե-
լապէս քննուելով, ոճրագործ-
ներն յօրինակ ալոյց պատժվին։
Մեք ասիական Թուրքիոյ
մէջ յանկարծ չեմք կրնար բա-
րեկարգութիւն ներմուծել, բայց
յայտնի ոճիրներու պատժուե-
լուն վրայ պնդելու կարող եմք,
և եթէ այսպէս երևան եկած
ամեն ոճիր բոտ արժանւոյն
պատժուի, մեծ ազդեցութիւն
կրնայ յառաջ գալ։

Մեր թղթակցին նամակը խոշոր ոճիկով լի էր կ'հանէ, և կ'կարծեմք թէ մեր կառավարութեան պատիւը կ'պահանջէ որ այդ ոճիկին վրէժը լուծուի ըստ արժանւոյն:

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն

Ս. Բէթէրսպուրկէն երէկ մայրաքաղաքս հասած Հալաօթի հեռագիր մը կ'ձանուցանէ թէ Կարնոյ մէջ նորէն ևս այս անգամ կռիւ մը եղեր է Հայոց և Տաճկաց մէջ:

Մեր ստացած նամակներն տրդարեւ Հայոց դէմ Տաճկաց կրիւք և տառապանքներն ընկ. հրատարակած վերջին տեղեկագրին մէջ՝ «Գ. տարին աշակերտը կսկսի ծանշել զԲերիստոս իր բարոյական մարդ» պարբերութեանը, ընկ. գործ. ժողովը պատասխաներ է թէ «Իբր բարոյական մարդ» հաստատած ոչ թէ Բերիստոսի՝ այլ տղակերտին կ'պատկանի, և ասով ինքիւրը գտնուած կ'համարուի, զի բացատրութիւնը գուհացուցիչ է:

—Վանէն հասած նամակներն կ'հաստատեն Կարնոյ մեր թղթակցին տուած տեղեկութիւններն, թէ Անգղիոյ և Ռուսիոյ հիւպատոսք Վան նստելու յիշին հանդերձ, Բերիստոս անթիւ և անդադարեւ չարտագործութեամբ կ'ընեն շրջակայքը մինչև առ դուրս քաղաքին:

—Փրկիչ հիւանդանոցի դեղարանին աշակերտը թուումոր դեղի մը մէջ խօթելէն ետքը ձեռքը անդգուշւթեամբ աչքին դպցոցած ըլլալով, անմիջապէս աչքը վազեր կուրցեր է:

ՀԵՌԱՊՐԱՆՈՒԹ

Ս. Բէթէրսպուրկ 23 հոկտ.

Ռուսական թերթերն միտաբերան զայրոյթ կ'յայտենն. վերջերս Արիւ. խնդրոյն վերաբերութեամբ՝ Լորտ Ստիգպերի բրած խօսքերուն դէմ իր մէկ ատենախօսութեանը մէջ:

Պաշտօնական թերթն ալ նմանապէս այս առաւօտ խմբագրական յօդուած մը կ'հրատարակէ յիշեալ ատենախօսութիւնը խստիւ քննադատող, և կըսէ թէ մարդիկն այդ ատենախօսութիւնը՝ Ռուսիոյ եւ Անգղիոյ մէջ գոհացուցիչ յարաբերութիւններ հաստատելու չ'պատահիր:

Ռուսական թերթերն խորհուրդ կ'տան թէ՛ անթութեանց

բռնած դիրքին առաջը՝ Ռուսիա ինքիւնքը ժողովուրդ է, և ամեն բանէ առաջ ներքին հարստութեանց աղբիւրներն շարժանելու է:

Ս. Բէթէրսպուրկի ժուրալը այս առաւօտ կ'հաւատարմէ թէ, Բոթման զօրապետը թիւրքիստան մեկնելու է, հրահանգ ընդունելով որ անմիջապէս պատերազմական գործողութեանց սկսի: Ասոր հակառակ հրատարակեալ լուրերն չ'իմու են:

Լոնտրա 23 հոկտ.

Հնդկաստանէն տուած վերջին լուրերն կ'հաւատարմէ Աֆղանիստանի և գլխաւորաբար Գապուլի մէջ իրաց վիճակը գոհացուցիչ է, և թէ ժողովը կ'ընդունի զհնդերէն ժողովը կ'շարունակուի առաջ ունէ գծաւորութեան: Բնառն է գծաւորութիւն մը տեղի ունեցած չէ: —Լորտ Ստիգպերի տեղեկագիր մ'ստացաւ Սըր Հէնրի Լէյարտէն, որ կ'յայտնէ թէ Սիւրիոյ մէջ իրաց վիճակը շատ գոհացուցիչ է, և կ'հաւատարմէ թէ Ասիոյ մէջ ալ բարենորոգմանց համար ամեն բան կատարելապէս պատրաստուած է:

Սըր Լէյարտ իր տեղեկագրին մէջ մեծապէս կ'զօղէ բզմախախտ բաշա: (Տես վերջին Լրաց մէջ Միտհաթ բշաի հրատարականը):

Մի քանի լրագրաց հրատարակած սորա հակառակ լրերն, որոց նայելով Սըր Լէյարտ նուազ գոհացուցիչ ըլլալ յայտներ է իրաց վիճակը, այդ լուրերն անհիմն են:

Պէրլին 23 հոկտ.

Այս առաւօտ թերթերն կը ծանուցանեն թէ, երեկ քաջահմուտ ակումբներու մէջ զրոյց մ'եղեր է, որպէս թէ Ռուսիոյ կայսրը մօտ օրէն դէպ ի Բանն (Գաղղիա) թնկիք ուղեւորուելու միջոցին, Պերլին հանդիպելով վիլհելմ կայսեր հետ տեսակցութիւն մը պիտի ընէ:

Այս առաւօտ հասած

Լոնտրա 23.—Սթէնտարտ կ'հաւատարմէ թէ հոկ. 23ին Աւստրիոյ և Գերմանիոյ մէջ կնքուած համաձայնութեան թուղթը 21 յոդուած կ'պարունակէ: Իրկու տեղութիւնք ալ յանձն կառնուին արտաքին յարաբերութեան վանքի միտանք, և Արևելից գործոց նկատմամբ ալ իրաց արդի վիճակը պահել:

Սթիւա 23.—Րօպերթս զօրապետին մէկ հեռագիրը կ'ձանուցանէ թէ Պալա-Հիսարի հրդեհ հոկ. 17ին առաւօտուն մարեր է: Գապուլի շրջակայքը երկիրն ալ անդորր է: Էմիրը Անգղիացոց հակոյտութեանը տակ պիտի մնայ, կոտորածին վրայ բացուած քննութիւնը մինչև որ տարտի:

Բարիկ 23.—Գաղղիոյ Պանքան գրամագրերը 0/0ին 25ին 3ին բարձրացոյց:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Այս առաւօտ բացուեցաւ	12.43
Բուժէլի	42.00
Թղթաղրամ	740.00
Պղինձ	365.00

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սափվէթ բաշա առջի օրը կայս. պալատն երթալով, ընդհանուր պաշտօնարանաց քննչութեան պաշտօնէն տուած հրաժարականը հաճելի է ետ առնուի:

Իւր սոյն պաշտօնին կոչուելու հետեւեալ օրը ծանուցուել է իրեն թէ՛ ասկէ առաջ իր առած թոշակն ու ռոճիկը՝ կայս. հրամանաւ դարձեալ ամբողջապէս իրեն պիտի վճարուի:

—Երէկ Լոնտրայի հեռագիր մը կ'ձանուցանէր թէ՛ Գաղղիա և Անգղիա ինչ ինչ բարեկամական դիտողութիւններ ըրեր են Բ. Գրան: Մասնաւոր աղբիւրէ մեզ հասած տեղեկութիւնք կը հաւատարմէ սակայն թէ Սըր Լէյարտի բերնով Անգղիոյ բրած դիտողութիւնը խիստ կծու և յանդիմանական են եղեր, որոց ինչ տեսակ նիւթոց և խնդրոց նկատմամբ եղած լինելը՝ Թայմզի Պոլսոյ թղթակցին իմանալով հեռագրեր է իւր թերթին: Ոմանք կ'կարծեն զիտեալ թէ, Մաքսատան ինչ ինչ հասցիներով երաշխաւորեալ արտաքին փոխառութիւններն առանց ինկատի առնելու, մաքսային տուրքերը երաշխաւորուելու օրը տուրքերով նոր ներքին փոխառութիւն մ'ընելու մասին Գրան բրած ձեռնարկին դէմ է եղեր Սըր Լէյարտի բրած այդ խիստ դիտողութիւններն:

—Լո թիւրքի երէկ կ'հաւատարմէ թէ Միտհաթ բաշա Սիւրիոյ կուսակալութենէն իր հրաժարականը զրկել է Բ. Գրան:

—Վիլհելմի նախորդ դեսպան Էսապ պէյի համար կրօնի թէ Արաք. գործ. պաշտօնէն թեան խորհրդական պիտի անուանի:

—Այս բշ. օր Բերայ Միսի. րիի պանդոկը իջեալով անդ. ուղեւոր մը Պոլսոյ մեծ շուկայն հայազգի զինավաճառէ մը 500 ոսկւոյ արմարութեամբ թուր մը կ'սակարկէ: Իսկ զինք չ'յարմարելով կ'թողնու կրթար. կէս ժամ ետքը մարդ մը կ'գայ յիշեալ խանութը, որ յոյն մ'ըլլալ կ'կարծուէր, և խանութպանին կըսէ թէ՛ ինքը նոյն պանդոկին սպասուսըն ըլլալով, անգղիացի ուղեւորը հաւանած է խանութ, պանին ուղած գինը տալ, ուստի և ուզեր է որ յիշեալ թուրը Միսի. րիի պանդոկը տարուի և հոն 500 ոսկին վճարուի իրեն: Խանութպանն առանց կասկածելու կ'հանէ թուրը իր աշխարհին կ'յանձնէ որ տանի զայն յիշեալ պանդոկը և մինչև որ ստակն անքող յառնէ՝ թուրը չ'յանձնէ և ոչ մէկուն: Ինքնակոչ սպասուսըն և աշխարհը կը մեկնին միատեղ և նաւակով:

Թոփհանէ ելնելէն յետոյ, կսկըսին Գումպարտաճը փողոցէն վեր ելնել, երբ անգղիական եկեղեցիին մօտն հասնելուն հոն պահուրտող 2 անձինք աշխարհին վրայ կ'յարձակին և ինքնակոչ սպասուսըն ալ օգնուած թեամբը թուրը մարդուն ձեռքէն յափշտակելով կ'փախչին օձապոյտ փողոցներէն և տուն մը մտնելով աներեւոյթ կըլլան: Մարդը կերթայ իմաց կ'տայ ոստիկանութեան, որն որ գալով թէպէտ մէկ երկու տունէ կ'ոխելու կըլլար, բայց ասոնցմէ մին գաղղիացի, միւսն անգղիացի հպատակ ըլլալուն, մինչև որ զեսպանտուններէն մարդ ճարելով՝ գողերուն տպաստանած տուները կ'ոխելու և խուզարկելու կըլլան, գողերն արդէն ժամանակ կուենան փախչելու և ցաւք բան մ'ալ չէ գտնուած:

—Տէպա գաղղ. թերթը օսմբանակին թիւը նուազցնելու խնդրոյն վրայ խօսելով, որն որ թուրքիոյ գանձալին բարւոք ման գործոյն մէջ առաջին և անհրաժեշտ պայմանն է, կըսէ թէ այդ նուազումը շատ երկար տանն պիտի ըլլայ, ցարգարուած իսկ քիչ բռնուած խօստմանց հակառակ, Բուենաստանի և Արեւի. րոյ մէլիի սահմանագլխոց վրայի զօրաց համախմբութիւններն և Կ. Պոլսոյ պահակաւորները զօրաց բազմութիւն մը կ'պահանջեն, միւս կողման Բրդաց ապստամբութիւնն ալ պիտի հարկադրէ զՍպարապետը նոր զօրաց գունդեր զրկելու տպաստմբեալ տեղերն, և Պաղատի կուսակալին Նինուէ զրկած 15 վաշտ զօրքով յայտ է թէ այդ ապստամբութեանց առաջին շառնուեր, և դեռ քանի մ'օր առաջ ալ Միտհաթ բաշա կ'յայտարարէր թէ Սիւրիոյ մէջ գտնուող զօրաց մէկն ալ չ'ընար պակսեցնել:

Ասիկից գտն եթէ խրախիւ ալ ինչոյն իւր վեհապետէն կատարել իր խոստումները, եթովպիոյ հետ կռուի մը բռնուելու տեսին՝ քանի մը վաշտ զօրք եզրկալտու զրկելու, ասի այն տեսն ոչ թէ նուազում մը, այլ եղածին վրայ նոր զօրաց յաւելում մը ըլլալու հարկ մը յառաջ բերած կըլլայ:

Ռուսի և զարմանալի չէ երբ այսպիսի պարագայից մէջ գտնուող պաշտօնէսին հրաժարական տալու կենէ, ինչպէս կը ծանուցուէր երէկ, Բայց և կը հասկցուի ևս թէ ինչո՞ւ Սիւրիոյն ալ չէ ուղած ընդունիլ այդ հրաժարականը, զի եթէ դիւրին է ճանքել գտնուող պաշտօնէս մը, շատ դժուար է ասոր տեղը ուրիշ մը գտնել:

—Գաղղիոյ դեսպանն ալ երէկ Բ. Գրան երթալով Ա. նախարարին և Ստիւա բաշայի հետ տեսակցիչ է:

—Սէլիմիէ արքունի ֆրդա-
թօնը, որ զօրք տարեր էր Վո-
լո, վերադարձին սոսկալի փո-
թորկի մը հանդիպելով կայսերն
խորտակած և խեղճ վիճակի մէջ
նաւահանգիստս կ'հասնի, և
նաւարանը կ'մտնէ նորոգութեւն:

—Բ. Դուռը հրամանագրով
մ'արգիլեց թուրքիոյ գաւառ-
ներէն ցորեն դուրս հանելն օ-
տար երկիրներու համար, հըն-
ձոց նուազութեան պատճառաւ:
բացի Զմիւռնիոյ, Ատանայի և
թրհայայի գաւառներէն, որոնք
պիտի կրնան Եւրոպա ցորեն
դրկել:

—Մայրաքաղաքիս Գարա-
տաղի դեսպանը Պ. Բատոնիչ ե-
րէկ Բ. Դուռը գտնով Արաք-
սոսից պաշտօնէին հետ տե-
սակցեր է. Գուրիէ կըսէ թէ Պ.
Բատոնիչ ծանուցադիր մը տը-
ւեր է Դրան, յայտնելով որ ե-
թէ մինչև 10 օրէն կուզինիէ
քաղաքն իրեն չ'յանձնուի, 15
հազար գարատաղի զօրք պի-
տի խօթէ հան զինու զօրու-
թեամբ գրաւելու:

—Վերին Ալպանիոյ կուզի-
նիէ քաղաքը, որն որ ամուր և
լեռնոտ գիրքերով կ'պաշտպան-
ուի և բնակիչք ալ սոսկ իսլամ
են, Պերլինի դաշնագրով Գա-
րատաղի տրուած էր:

Իսկ բնակիչք յայտնած են
Դրան թէ իրենք մինչև վերջը
պիտի դիմանան այդ տեղը Գա-
րատաղի յանձնելու, և ալ կըր-
նան ընել, զի թէ տեղերին
ամուր է և թէ իրենք ալ քա-
ջարի մարդիկ, Դրան հոգ ու-
նեցած իշխանութիւնը միշտ ա-
նուանական եղած է, և քանի
անգամ որ Դուռը ասոնց անա-
խորժ եկած յայտարարութիւն
մ'ըրած է՝ ասոնք ժանիքին
ցոյց տալով, Դուռն ալ ետ կե-
ցած է իր պահանջմանը վրայ
պնդելէ: Մէհմետ Ալի բաշայի
սպանման դէպքը բաւական է
ցոյց տալ թէ այդ մարդիկն
ինչքան կ'յուրեղեն Դրան հրամա-
նը, որն որ այժմ՝ չգիտէ ինչ
պատասխան տայ Գարատաղի՝
այդ տեղն իրեն յանձնելու հը-
րաւելին, կամ Դուռը զսպողա-
կան միջոց պիտի գործածէ,
որն որ արևնհեղութիւն մ'ըլ-
լալով՝ առկայ խիղճ պիտի
խռովէ իսլամին դէմ իսլամը
զէնք գործածելուն համար, և
կամ թէ Դուռը իր զօրքը ետ
քաշելով պիտի ըսէ Գարատաղի
թէ «կրնաս նէ դնա առ»:

Ինչ որ ալ լինի՝ կ'թուի թէ
այդ կուզինիէ խեղիւն առանց
արիւնհեղութեան չ'պիտի վեր-
ջանայ, որոյ վրայ Գարատաղ
ալ մտաւանջութեան մատնե-
րուած է:

ՄՇՈՅ ԽՆԴԻՐԸ
(Տես թիւ 1092)

Զ. Տրմդը.—Հսկել վանուց
նիւթական, բարոյական և ու-
սումնական ընթացքին վրայ, և
ամեն տարի տեղեկագրել կեդ-
վարչութեան:

Այս տրամադրութիւնն ալ
գործադրուած չէ, վասն զի
նիւթական վիճակն շատ վատ է,
որովհետև վանքն փոխառու-
թեանց ներքէ կ'հեծէ, և այդ-
փոխառութիւնք առանց միա-
բանութեան հաւանութեան և
կեդր. վարչութեան հրամանին
ըրած է, հետեւաբար Մամբրէ
սրբազան յանցաւոր է վանօրէ-
նց հրահանգին 12րդ յօդուա-
ծին համեմատ:

Իսկ վանուց բարոյական վի-
ճակն թշուառ է, քանզի երբ
միաբանութիւն և վանահայր
անհամաձայն եղած կըլլան այս
աստիճան, բարոյական վիճակ
չ'կայ բոնի կըլլայ:

Գալով ուսումնական վիճա-
կին՝ արտաքին աշխարհ գիտէ
թէ Մշոյ վանք ուսումնարան
չ'եղաւ, վարժարան չ'ունեցաւ,
լրաթերթ չ'ունեցաւ, թանգա-
րան և հիւանդանոց են, ևն:

Է. Տրմդը.—Միաբան ըլլա-
լու ընծայացուի արժանիքը քնն-
նել ևն:

Այս տրամադրութիւնն ալ
գործադրուած չէ, քանզի Մամ-
բրէ սրբազան իւր ուղածն հա-
կառակութեամբ ձեռնադրած է,
առանց միաբանութեան գիտու-
ղութեան անսալու ինչպէս ա-
ւագ սարկուազ վարդան ևն:

Ը. Յօդ.—Տնօրէն խորհրդոյ
պաշտօնն է:

Ա. Տրմդը.—Վանուց կալ-
ուածոց և ամենայն ստացուա-
ծոց և հասութից պահպանու-
թեանը և բարգաւաճմանը հոգ-
տանել ևն:

Այս օրէնքն գործադրուած
չէ, վասն զի վանուց վերին և
ներքին փակահերութեան (չիֆթ-
լիզ) հոգ և խնամ տանելուն
փոխարէն, բոլորովին դադրե-
ցոյց հողագործութիւնը, ան եր-
կու փակահերութեան գործածու-
թեանը համար տարին 22.000
ղշի մօտ ծախք կըլլար, սակայն
ասոր փոխարէն կ'քաղնք տա-
րին 500 ձիաբեռն ցորեան և
այլ սերմանք, որ այս ժամա-
նակիս կարծէ 100 հազար զըշ:
Մամբրէ Ս. այդ փակահերը
այլոց մշակել տուաւ կէսնոր-
դութեամբ, սա պայմանաւ որ
հողը վանքէն, սերմը վանքէն
իսկ անասուններն կ'իսնորդե-
րէն, սակայն ընդ հակառակն
վանքն ստիպուեցաւ տալ բոլոր
հողագործական պէտքերն, թէ
անասնոցն, թէ սերմեղէն, թէ
հող, թէ աշխատութիւն, իսկ
կ'իսնորդ կ'ին կ'իսնորդ բոլոր ար-

մարիք մինչև իսկ զյարդն Այս
ֆիտան Մամբրէ սրբազան պիտի
տուծէ, ինչպէս կ'վկայեն իւր
ստորադրած տրամադրու-
թիւնք, և ազգն ալ առկայ ին
հաշիւ պիտի հարցնէ, ես հա-
շիւ չեմ գիտեր, իմ գաղափա-
րքս առ չափ կ'հասնի որ կ'լօր
հաշիւով 30.000 զշի մօտ վնաս
եղաւ և շնորհակալ Մամբրէ Ս. ի
թող ազգ. վարչութեան գլուխն
կեցող իմաստուն տնձինք խե-
լամուս լինին և քննեն:

Բ. Տրմադը.—Վանուց դըպ-
րոցին յառաջագիտութեանը և
այլ հաստատութեան պայծա-
ռութեանը ջանք և փոյթ ևն:

Վանուց դըպրոցի յառաջա-
գիտութիւն սա եղած է թէ՛
վարժատուն անխնամ ընթացքէն
զանազան տեսակ անախորժ առ-
բանութիւններ տեղի ունե-
ցան վարժարանի նկատմամբ, ո-
րոյ վրայ աշակերտք վարժարա-
նէն մեկնիլ ուզեցին երթալ ի-
րենց տուններ, սակայն Մամբրէ
սրբ. վախճալով որ այդ աշա-
կերտք մեկնելով զվանս և բզ-
վարժարանն չ'աւարտեն, արգի-
լեց ասոնց մեկնիլն, պահպան-
ներ գնելով ասոնց վրայ զի մի
գուցէ վախճին, իսկ աշակերտք
ճարահատեալ սկսան գիշերանց
փախուստ տալ, բայց ետսախճի
Չաքար ամենայն անձնութեան
թեամբ լեռանց մէջ բռնելով
մի քանին ի վանս վերադար-
ձոյց և զօրս Մամբրէ Ս. սենեկի
միջ բանտարկեց պահապաններ
կեցնելով. այս ամենքն տեղի
ունեցան, որպէսզի գէշ տարա-
ձայնութիւնք չ'հաշակուին, ե-
ղան նաև աշակերտներ որք Մը-
շոյ Առաջնորդին գացին բողո-
քեցին ևն:

Ե. Տրմադը.—Կեդր. վո-
րչութեան գիտութեամբ և մի
արանութեան ընդհ. ժողովոյ
հաւանութեամբ որոշեալ ծախ-
քերն ընել ևն:

Մամբրէ Ս. շատ եւ շատ
ծախքեր ըրած է առանց կեդր.
վարչութեան գիտութեան եւ
առանց միաբանութեան հաւա-
նութեան:

11. Յօդ.—Տնօրէն խորհուր-
դը որն է գնումն և վաճառումն
չի կրնար ընել, մինչև որ կ'ան-
խաւ կեդր. վարչութեան հա-
ւանութիւնը չ'առնու:

Մամբրէ Ս. չորաչար և ան-
խղճաբար ծախեց և վաճառեց
վանուց հարկաւոր տարիէ ի
վեր տնտեսած գոյքն, բացի
սովորական ալիւալ վաճառումն
ներէ առ զանազան քորդս,
վաճառած է սովորականէ դուրս
290 ոչխար, ի խաբարդ իմ մօտ
17.138 զշ. իրեն յանձնելով բո-
տախներ պակաս հաշուելով, 400
ոչխար ի կարին, թողում ալ
ղեղա, գօմէշ, զարջաւս, կովո,

մատակս և այլ անասնոցնս
զորս վաճառած է անթիւ ստո-
րին գնով իւր րարեկամաց մի-
ջոցաւ. վերջն այնչափ կարօ-
տացաւ որ քանի հատ մնացած
կովերուն համար երբ արու ար-
ջաւ մը պէտք եղաւ՝ ստիպուե-
ցաւ ուրիշ տեղէ փոխ առնուլ
ժամանակ մը, էգերուն քովը
մնալոյ համար, ինչ խեղճ վի-
ճակ, ասանկ հաշակաւոր և
հարուստ վանք մը մի արջառ-
չունենայ, ո՛հ չկայ միթէ հաշ-
ուագէտ և բանագէտ ազգա-
սէր անձինք, թող քննեն թէ
յառաջ քան զՄամբրէ սրբա-
զանն վանքն որքան արջառ, և
և այլ անասնոցն ունէր և այ-
ժմ ինչ ունի, և այդչափ ե-
կամուտ և անասնոցինաց ստակ-
ներ ուր վաճառուեցաւ:

Քանի քանի ձիաբեռ ասուե-
ղէն, որ վանքին շատ հարկա-
ւոր էր, ինչ նպատակաւ Մուշ
տարաւ. . . Զրիք գիւղի տի-
րացու Հմայեակ 46 զշ տուաւ
մէկ լորին՝ չորուաւ, իսկ սրբա-
զանն վանք պայծառութեան
վանուց 36 զշի տուաւ իւր քե-
ռորդի Զաքարին:

Սեղանատան կահ կարասիք
նոր պղնձեղէն 75 հօխայ մէկ
ծախեց ևն. որոց ճիշդ քանա-
կութիւնը չեմ գիտեր որք ծա-
ծուկ են ստորին գնով:

Նաև խարխուլ շինութեան
ժամանակ իւր քեռորդի բրուտ
Մկրտիչի հետ վանուցս մէջ
թուղլա թափելու համար սա-
կարկութիւնն ըրաւ 1000ը մէկ
լիւրայի, զայս ծածուկ խորհուր-
դքն իմանալով բրուտ էսնաֆն,
հանրագիր մը մատուցին Մամ-
բրէ սրբազանին, ըսելով թէ՛
մենք 1000 հատ թուղլան 60
ղշի կ'թափենք վանուց ամե-
նայն սիրով, իսկ սրբազանն ի
պայծառութիւն Մշոյ վանուց՝
սոցա հանրագիրը պատուեց,
իւր քեռորդի Մկրտիչ և իր
թիկնապահ Մճոյիտն Զաքար
բաւական գումար շահեցան:

Արդ՝ գիտնալով որ Պօլսոյ
մէջ երեւելի թուղլաճիներ կան
հարցանելոյ և քննելոյ է թէ
երբ թուղլայի պէտք եղած հո-
գին, փայտն, մշտկն, փուռն,
հացն օրէն վանքէն տրուի, և
միայն գործելոյ համար, 1000
թուղլային 4 լիւրա տրուի՝ շատ
է թէ քիչ է:

Շարունակելի

ՎրիժԱԿԻ.—Երէկուան թեր-
թերնուս Զրդ. երես Զրդ. սիւ-
նակ վարէն վեր թուելով հրդ-
տողին սկիզբը «յորում» բառը
«յորմէ» և 11րդ տողին սկիզբը
«գատապարտութիւն» բառը
«գատապարտութիւն» պէտք է
կարդացուի:

ՀՐՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՐՐՏ. ԸՆԿ.

Ն. Յ. ՂԵՒՈՆՅԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵՁՈՒ

Այբենարան և սկզբնական

Բնակարան

Մանուկներու համար

Ա. ՏԱՐԻ

(Ե. տպագրութեան արտադրատեղ)

1879

Մայրենի լեզուն տալիս մասը որ Պոլսոյ աշխարհագրութի վերածուելով հրատարակուած է այսօր, արդէն Ռուսահայոց դպրոցներու համար մինչև եօթերորդ տպագրութեան հասած է. Դործ մեծ սա ընտիր, և տարուան բնթացքի բաժնուած որք հետզհետէ պիտի հրատարակուին. Մեծապէս կրնայ օգտակար լինել ազգային վարժարանաց:

Կեդրոնատեղին է Արարատեան ընկերութեան գրասենեակը, Կայաթա Կէօչէ-Օղլու խան թիւ 13, Կ'գտնուի նաև Հայ գրականագիտական քով, Դին 3 գահեկան արծաթ:

ԲԱՅԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՅՐԵՆԻ

ԼԵՁՈՒ

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՈՅ

Վերայգրեալ գրաստիքին բացատրական ձեռնարկն է որ կ'ծառայէ գլխաւորաբար ուսուցիչներու և ծնողաց գործառնութեան. Դին 7 ղշ. արծաթ:

ՃԱՇԱԿ

ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծաղկաքաղ յաշտարհիկ լեզուէ

Հանդերձ Գրական, Պատմական, Կենսագրական և այլ օթութեամբ

Աշխատութեան Ա. Պիլեմեան

Ազգային ամենէն նշանաւոր հեղինակաց գործերէն քաղելով պատրաստուած է սոյն Հաւաքածոյքը, որ բաց ի զանազան կարևոր տեղեկութիւններէ կ'պարունակէ նաև Հայ բանաստեղծներու կենսագրութիւնք, որոցմէ ոմանք շատեալու անծանօթ են:

Այս գիրքը մեծ գիւրդութիւն պիտի ընծայէ դաստիարակող, միանգամայն հայ երիտասարդաց և բնութեանց համար ընթերցանութեան մէկ հատիկ գիրք մնէ:

Կեդրոնատեղին է Մարգարեան գրատունը, կ'ծախուի նաև ամեն գրավաճառաց քով. նոյնպէս ջրավաճառ Պողոս աղայի խանութը և Բերա Պ. Վալսի գրատունը: Գինն է 10 ղշ. արծաթ:

Շատ առնողին զեղչ կըլլար

ՅՐԷՆԿԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Թիւ 362 Ուղուն-Չարը

Այս գրատան մէջ սկսուած է գրի և գծագրութեան վերաբերեալ պիտոյքներ ծախուիլ: Գիներու չափաւորութիւնը ուղղող կրնայ փորձով տեսնել:

ՆՈՐ ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ

ՅՕՐԻՆԵՑ Մ. ՄԱՄՈՒՐԱՆ

Կը ծախուի լեզուի ձամբ ընկերութեան հատուկ թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրատունաց ևս: Գին 1 ձրանք

ԷՕԺԵՆՍԻՒ

ԳԻՒԱՐԵՆԱԿ ԲԼՈՐ

Թարգմանեաց

Ս. Ղուկասեան

Սոյն հետաքրքրաշարժ վէպին Ձրգ այն է վերջին հատորն իւրիւրէն հասած ըլլալով կը ծախուի լեզուի ձամբ ընկերութեան հատուկ թիւ 3 Ս. Ղուկասեան գրատունը: Գին Երկու Ֆրանք

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ե Ի

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԵՆ

Խօսքս

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

Ազգային Հիւանդանոցի

պարտիզի մէջ

27 Մայիս 1879

Կը ծախուի ամեն հայ գրականագիտական և բերա Պողոսեան ֆրանսացոյն գրատունը ի գին 2 ու կէս ղշ. արծաթ:

ՇԱՐԳ

ՄՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ ՀԻՔԵԱՅԵՍԻ

Հեղինակութիւն

ՎԱՐԳԱՆ ՊԵՅԻ

Բաժանորդք գրուել ուղղորդներ ղ/մելու են Բերայ թարգմանող փո. ղոց թիւ 22 քաղիւն գործոյ հրատարակիչ Միհրան Ս. Վերտապետէն է քի. և Պոլիս Սուրբան-Համամ Է. սատ է քի խանը փորագրել Պերպէրեան Ղաւն է քի:

Իսկ անոր առ տետր գնել ուղղող համար կ'ծախուի Էմիլ-Խօնի ջրավաճառ Մ. Գ. Պողոս աղայի խանութը, Բերայ Աղա-ձամբ ծախուած, հաւ. Բազմեան Յովսէփ աղայի 167 թիւ և Թարա պաշտ ծախուած Անդրէաս աղայի խանութները:

ՀԱՄԱՌՈՑ

ՄԱՐՄԱՆԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

ՀԵՐԱՐԷՆ

ՆՇԱՆ Կ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Սոյն կարևոր և օգտակար գրքը քոյկը, որ թէ' ի պէտս վարժարանաց և թէ' առանձին ուսանողաց կրնայ միանգամայն ծառայել, յստակ բացատրութեամբ, 170 փայտաւոր պատկերօք ճոխացուել և 130 երեսէ բաղկացող ընտիր դասագիրք մնէ, գինն է կէս արծաթ մեծիտ, (զաղ. բնագրին գինն ըլլալով 5 ու կէս ֆր.) Կ'գտնուի Կ. Պոլիս Սուրբան-Համամ Է. սատ է քի. խան թիւ 17, Նշան է քի. և Պերպէրեան փորագրատունը և բոլոր գրավաճառաց քով:

Մէրճանը իմամ Ալի խանի վերջ յարկը թիւ 20 սենեկի մէջ ամեն օր Տաճկերէն և Յարաներէն լեզուաց ինչպէս նաև Թուրքերէն լեզու և Տօմարակալութեան դաստիարակութիւններ կ'ընդունող ժամերու մէջ: Եւ յոյն սենեակը նաև յանձն կատնու պատրաստել տաճկերէն և ֆրանսերէն լեզուներով ամեն տեսակ պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական գրութիւնք, զոր օրինակ խնդրողը, Բողաքաղի, Տեղեկագիր, Համակ և այլ արգելադրութիւնք յանձնակալը ղ/մելով կրնան ապահով լինիլ թէ' դաստիարակեան և թէ' մանդաւաղ վերջիւնով գրուած:

Թեանց վերաբերութեամբ փոյթ եւ խնամ, ինչպէս նաև բաժնաւոր եւ գոհացողիչ այսմաններ պիտի գրուեն նոյն տեղը:

Յաւիթ Յ. ԱՐԷՐԵԱՆ

ԹՍՅՈՒԼԻ ԳԱԶԱՄԻԱ

1860 տարւոյն յատկացեալ Գրական ուրիշ ամեն տարիներ ելնող գաղափարներէն ժամանակին զէպ-ժերուն վրայօք շատ աւելի յստակ և ընդարձակ ծանօթութիւններով եւ երազներու մեկնութիւններ պարունակեալ Հրատարակուած է: Գին 2 ղշ. և Կ'ծախուի Չաքմաքըլար Յովսէփ Գալաֆեանի գրատունը:

ԱՌԱՋՈՐԴ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԱՆՎԱՐԵՐԵՆ ԼԵՁՈՒ

Աշխատասիրեաց

Մ. Պաղատան Հիւանդ

1879

Անգլիերէն լեզուն ղ/մելու են տեղեկութիւն և քիչ ատենի մէջ խօսիլ սորվելու համար յարմարագոյն և մէկ հատիկ գործի մը կրնայ համարուիլ այս նոր գիրքը, որ 240 երեսէ բաղկացեալ է և կ'պարունակէ հետեւեալները:

Մասն Ա. Քերականական կանոններ: Մասն Բ. Ձրուցատրութիւն: Մասն Գ. Սնդիկերէնի յատուկ օճեր: Մասն Դ. Հայտնուած նամարանի: Մասն Ե. Համառօտ բառական Հայերէնէ յԱնգլիարէն: Մասն Զ. Համառօտ բառարան Անգլիերէնէ ի Հայերէն:

Արամեան տպարանէն ի լոյս ընծայուած այս գործը մաքուր տպագրութեամբ եւ անգլիական կազմով գեղեցիկ կերպիւ պատրաստուած կը ծախուի ամեն գրավաճառաց խանութները ի գին երկու Ֆրանք:

ԳԻՏԵԼԻՔ ՈՒ ՊԱՐՏԻՔ ՏՂՈՑ

Բաղմորդիւն Մամուրեան է քի աշխատասիրութեամբ ի գլխի Տէտեան եղբոր տպարանէն ի լոյս ընծայեալ 248 երեսէ բաղկացած պատուական գիրք մնէ, որ կրնայ հեղինակին ասկէ առաջ հրատարակած Նոր ընթերցարանին լրացուցիչ մասը համարուիլ և Մարգարիտ Գալի աշակերտաց ծառայելի լինիլ գործը բաց ի ամենակարևոր գիտելիքներէ կ'պարունակէ նաև այլապիսի նիւթեր որք ազգ. մանկուոյն օրտին մէջ ի մատաղ հասակէ Հայրենասիրական զգացումներ կը ներշնչեն:

Կը ծախուի լեզուի ձամբ ընկերութեան հատուկ թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը, գին 1 1/2 ֆր:

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԳ

ԸՆԹԵՐՅԱՐԱՆ

Ի ՊԵՏՍ ՊԱՐՈՅՈՅ

Յօրինեաց

Ն Մ. ՍԷՐԵԱՆ

Ահաւաստիկ առաջին դասագիրք մը ընթերցանութեան, որ տղայոց հասկացողութեան յարմար բարոյաւիշ և դրօսողի նիւթեր պարունակելէ զատ, քանի չափ յատկապէս փորագրեալ պատկերներով ճոխացեալ է: Սոյն գրքիւր 112 երեսէ բաղկացեալ, մաքուր կերպով տպագրեալ և կազմեալ ըլլալով, կ'ծախուի լեզուի ձամբ ընկերութեան հատուկ թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին 2 ու կէս ղշ. արծաթ

ՓԱՆԱՍԷ

Կոչուած ցար զնը բուրդի

բուրդիներէ բաղադրուած ըլլալով թէ' ներսէն և թէ' ցուրտէն կը գործածուի ու բազմաթիւ ցաւեր ու հիւսաղորթութիւններ չուտով կը բժշկէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ ֆոլի, Լատամուք, օթ, մէլքի կամ Լիւրքներու ցաւեր, ու նաև Թանչը, Փօլթա և այլ ամառուան հիւանդութիւններ ունեցողները այս գեղէն խմելու են հետեւեալ կերպով: Կէս գաւաթ լուրի մէջ, զոր ապուրի մը զրգալէն աւելի շաքար, վրան լեցուր աղուի զրգալ մը Փանասէ աղէկ մը խառնէ ու խմէ:

Կոկորդի հիւանդութեանց, և Ուռնցքի համար զեղը վերոյիշեալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կամ երկու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի զրգալ այն բաղադրութեան խմէ: Յօղացաւի, Բիւմաթիքի, Ուքի ցաւի, Ստամոքսի ու տեսակ տեսակ կանախի ցաւերու համար դուրսէն Պանասէ քաղով աղէկ մը լիւրու է: Այլուայի ցաւի համար քիչ մը բազմակ փանասէի մէջ թաթիլով ցաւած ակապին վրայ զնելու է:

Ամեն տեսակ երբոր ցաւի մը համար դուրսէն Պանասէ քաղ հարկ կըլլայ, եթէ քիչ մը ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն կըլլայ:

Մարմնոյ այրուած կամ ձմուռած տեղերը բժշկելու համար վրան զը պատահածին պէս Փանասէէն վրան աղէկ մը լեցնելու է: Դտնա կով և լիւրուած վերքերը բժշկելու համար, արիւնը չորացած շուտով մը վերքը կապելու և կապէն վրայէն Փանասէ լեցնելու է մինչև որ քաւ մը թրջի: Պանասէն նաև արեան չրջանը կարագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զօրացնէ:

Այս գեղին օգտակարութեանը վրայ երկարօք գրել աւելորդ կը համարուի, գործածողները զայն միշտ կը զովեն, ուղղող կրնայ անհամար փորձել: Գինն աժան է: Կը ծախուի Միտանեան և Ընկերաց Ս. մերիկեան փաճառատունը որ է Զաւաթիա Կ. Պոլսոյ

Ղաւթի Կ. Կ. 11 Հոկտ.

ԸՆԹ. ՊԱՐՏ. ԱՐՈՅ

Բաց	12.12
Յած գին	12.12
Բարձր գին	12.13
Գոց	12.13
Թղթաղ բաց	735.00
ցած	735.00
բարձր	750.00
Ժամը 11	747.20

Գին. 63ի	Փր. 06.00
65ի	68.00
69ի	64.50
73ի	60.00

Գանձատուն	20.75
Սուրբ թէ Ժէնէրալ	4.06
Սուրբ թէ Ոթուման	3.05
Պալքալ Բոնոթ	6.00
Բրէտի Ժէնէրալ	4.06
Թրամիլ	3.75
Բում. Երկաթուղի	42.00

ԸՆԹԱՅՔ ԴՐԱՄՈՅ

(Ու. 100 Կ. 100)

Անգլ. Կ. Կ.	109.28
Գաղ. Կ.	87.09
Բօլ	89.20
Բրլմից	51.05
Հիւրնոց	17.00
Մէլմալիք	17.00
Ճերմակ մէծիտ	06.16
Պղինձ	370.00